

Rektorer enligt sändlista

Utvärderingsavdelningen
Aija Sadurskis

BESLUT

2003-12-16

Reg.nr 641-2642-03

Uppföljning av rätt att ge specialistsjuksköterskeexamen

Regeringen införde den 1 mars 2001 en ny yrkesexamen, specialistsjuksköterskeexamen. Åtta lärosäten fick den 26 juni 2001 rätt att ge den nya examen med förbehållet att utbildningarna skulle följas upp efter två år: Göteborgs universitet, Högskolan i Halmstad, Hälsohögskolan i Jönköping, Karolinska Institutet, Mitthögskolan, Högskolan i Trollhättan/Uddevalla, Uppsala universitet och Örebro universitet.

Uppföljningen har bestått i dels att de åtta lärosätena skickat in en beskrivning av de förbättringar av utbildningen som gjorts, dels ett dialogmöte med företrädare för lärosätena. Högskoleverket har tillsatt sakkunniga bedömare som tagit del av materialet och deltagit i mötet. Bedömargruppen har utgjorts av professor Astrid Norberg, professor Giggi Udén, docent Birgitta Engström, doktorand Els-Marie Andrée Sundelöf, leg. sjuksköterska Marie Edwinsson Månsson, leg. sjuksköterska Jonas Ericsson, docent Ingegerd Fagerberg, leg. sjuksköterska Maud Lundbäck, doktor Yvonne Wengström och leg. sjuksköterska Barbro Wessel.

Ett yttrande från de sakkunniga finns bifogat.

Bedömning

De sakkunniga anser att specialistutbildningarna vid de åtta lärosätena har utvecklats på ett bra sätt under de två år som gått och att det finns en medvetenhet om vad som återstår att förbättra och hur det skall göras.

Beslut

Högskoleverket instämmer i de sakkunnigas yttrande och kommer att följa den vidare utvecklingen inom ramen för den ordinarie kvalitetsgranskningen.

BESLUT

2003-12-16

Reg.nr 641-2642-03

Sid 2

Detta beslut har fattats av universitetskansler Sigbrit Franke efter föredragning av utredare Aija Sadurskis. Vid beslutet var även avdelningschef Ragnhild Nitzler närvarande.

Sigbrit Franke

Aija Sadurskis

Sändlista

Rektor, Göteborgs universitet

Rektor, Högskolan i Halmstad

Rektor, Hälsohögskolan i Jönköping

Rektor, Karolinska Institutet

Rektor, Mitthögskolan

Rektor, Högskolan i Trollhättan/Uddevalla

Rektor, Uppsala universitet

Rektor, Örebro universitet

Kopia till

Utbildningsdepartementet

De sakkunniga

Uppföljning av examensrättsprövning: specialistsjuksköterskeexamen

Den 1 mars 2001 infördes en ny yrkesexamen, specialistsjuksköterskeexamen. Åtta lärosäten fick den 26 juni 2001 rätt att utfärda den nya examen med en uppföljning två år senare.

Vid denna uppföljning har följande sakkunniga experter deltagit: professor Astrid Norberg, Umeå universitet; professor Giggi Udén, Malmö högskola; docent Birgitta Engström, Umeå universitet; leg. sjuksköterska Barbro Wessel, Riksföreningen för Anestesi och Intensivvård; leg. sjuksköterska, universitetsadjunkt Maud Lundbäck, Luleå tekniska universitet; med.dr. Yvonne Wengström, Riksföreningen för Sjuksköterskor i Cancervård; Marie Edwinsson Månsson, Riksföreningen för barnsjuksköterskor; leg. sjuksköterska Jonas Ericsson, Psykiatriska riksföreningen; docent Ingegerd Fagerberg, Mälardalens högskola; och doktorand Els-Marie Andrée Sundelöf, Blekinge tekniska högskola.

Uppföljningen av examensrättsprövningen har dels bestått i att de berörda lärosätena skickat in en beskrivning av hur utbildningarna utvecklats under de två år som gått, dels i ett dialogmöte den 6 juni 2003 med företrädare för lärosätena. Bedömggruppen har tagit del av de skriftliga beskrivningarna och alla utom Birgitta Engström, Jonas Ericsson och Yvonne Wengström deltog i dialogmötet.

De uppföljda högskolorna

De lärosäten som följts upp är Göteborgs universitet, Högskolan i Halmstad, Hälsohögskolan i Jönköping, Karolinska Institutet, Mitthögskolan, Högskolan i Trollhättan/Uddevalla, Uppsala universitet och Örebro universitet.

Göteborgs universitet

Universitetet kritiserades för att klinisk utbildning inte var ett krav inom utbildningen i psykiatrisk vård eller vård av äldre och att det därför kunde bli svårt att uppfylla målen för utbildningen.

Den kliniska utbildningen har gjorts till obligatoriska kurser med egna kursplaner. Samtliga utbildningsplaner för specialistutbildningarna har arbetats om så att målen blivit tydligare och fördjupningsnivån uppfylls. Bedömggruppen anser att universitetet åtgärdat problemen på ett tillfredsställande sätt.

Högskolan i Halmstad

Högskolan kritiserades för att det fanns brister eller oklarheter när det gällde lärarnas kompetensområden, utbildningarnas utformning och kurslitteraturen.

Det finns nu flera disputerade lärare, bland annat inom akutsjukvård, och disputerade examinatorer för alla inriktningarna. Alla övriga lärare är magisterutbildade. En av lärarna är också kliniskt verksam. Kliniska handledare skall ha specialistutbildning och helst 60 poäng omvårdnad, förutom handledarutbildning. Alla specialiteter har klinisk examination. Utbildningsplaner har blivit tydligare när det gäller de kliniska studiernas omfattning, innehåll och var de skall bedrivas. Litteraturlistorna är omgjorda och inkluderar avhandlingar, forskningsrapporter och SBU-rapporter. Bedömargruppen anser att högskolan åtgärdat problemen på ett tillfredsställande sätt.

Hälsöhögskolan i Jönköping

Högskolan kritiserades för att det fanns brister eller oklarheter när det gällde lärarnas kompetensområden, omfattningen av den kliniska utbildningen och utbildningarnas utformning.

Två av lektoreorna är nu docentkompetenta och två lektorer har nyanställts. Flera adjunkter har fått magisterexamen. Den kliniska utbildningen omfattar tio poäng. En ny organisation för handledning har utarbetats, med en sjuksköterska som har ett övergripande ansvar och en lärare som är kontaktperson. Handledarna skall på sikt ha minst 60 poäng omvårdnad. För att öka handledarnas kompetens finns också kurser i handledning. Kurser och utbildningsplaner har gjorts om och fastställts för de olika inriktningarna. Bedömargruppen anser att högskolan åtgärdat problemen på ett tillfredsställande sätt.

Karolinska Institutet

Institutet kritiserades för att det fanns brister eller oklarheter inom delar av utbildningen när det gällde lärarnas kompetensområden och utbildningarnas utformning.

Organisationen av utbildningen har nu gjorts om och lärarna har organiserats i olika enheter. De lärare som inte är forskarutbildade har avslutad eller pågående magisterutbildning eller är doktorander. Alla examinatorer är disputerade och har specialistkompetens inom området. Det finns ett flertal kliniska adjunkter eller lektorer och krav på alla lärare att ha någon klinisk verksamhet. Kurs- och utbildningsplaner har arbetats om så att det framgår att omvårdnad, medicinsk vetenskap och samhälls/beteendevetenskap är integrerade. Verksamheten har förlagts till nya mer ändamålsenliga lokaler. Bedömargruppen anser att institutet åtgärdat problemen på ett tillfredsställande sätt.

Mitthögskolan

Högskolan kritiserades för att det fanns brister eller oklarheter inom delar av utbildningen när det gällde utbildningens och examinationernas utformning samt handledarnas utbildning.

Utbildningen är nu organiserad som ett enda program vilket betytt bättre samarbete mellan inriktningarna. Kursplanerna har gjorts om så att den kliniska utbildningens omfattning, innehåll och mål blivit tydligare. Inriktningen mot akutsjukvård har ändrats så att omvårdnadsämnet syns. Omvårdnad C inom den valda inriktningen ingår i utbildningen, även för dem som läst 60 poäng omvårdnad. Disputerade lärare är examinatorer, och lärare samarbetar med

handledare om klinisk examination. Av handledarna krävs att de är erfarna specialistsjuksköterskor som har läst minst omvårdnad B. Handledarutbildning finns och är efterfrågad, och handledarna kan delta i seminarier. Bedömargruppen anser att högskolan åtgärdat problemen på ett tillfredsställande sätt.

Högskolan i Trollhättan/Uddevalla

Högskolan kritiserades för att det fanns brister eller oklarheter inom delar av utbildningen när det gällde utbildningens utformning, lärarkompetensen och omfattningen av den kliniska utbildningen.

Högskolans profil, Arbetsintegrerat lärande, dvs. teori och klinisk utbildning integrerade, framgår nu tydligare av utbildnings- och kursplaner. Lärarna har 20 procent av tjänsten i vårdverksamhet. Likaså har progressionen i omvårdnadsämnet tydliggjorts i planerna och studenterna kan välja mellan en ren yrkesexamen eller en kombination av yrkesexamen och generell examen. Ingen lärare har mindre än magisterutbildning och specialistkompetens. Lektorerna är utbildade inom den inriktning de undervisar i. Målet är att handledarna skall ha magisterutbildning i omvårdnad, specialistutbildning och handledarutbildning, vilket man hoppas nå inom fyra år. Bedömargruppen anser att högskolan åtgärdat problemen på ett tillfredsställande sätt.

Uppsala universitet

Universitetet kritiserades för att det fanns brister eller oklarheter inom delar av utbildningen när det gällde utbildningens utformning, formulering av mål, lärarnas kompetens och omfattningen av den kliniska utbildningen.

Kursplanerna har omarbetats och omvårdnadsämnet betonats. Målen för omvårdnad har förtydligats och omvårdnadsämnet tydligare avgränsats mot medicinsk vetenskap. Lärarkompetensen varierar mellan de olika inriktningar som ges men håller på att förstärkas genom tillsättning av tjänster. De institutioner som saknar kompetens i omvårdnad köper den från institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap inom samma universitet. Den kliniska utbildningen har fått egna kursplaner och omfattningen har blivit tydligare liksom kopplingen mellan klinik och teori. Bedömargruppen anser att universitetet åtgärdat problemen på ett tillfredsställande sätt.

Örebro universitet

Universitetet kritiserades för att det fanns brister eller oklarheter inom delar av utbildningen när det gällde omfattningen och utformningen av den kliniska utbildningen samt lärarnas kompetens och kompetensutveckling.

Den kliniska utbildningen har ökat på några av inriktningarna, fått egna kursplaner och anknytningen till det praktiska vårdarbetet har förstärkts. Vårdverksamheten har fått ett större ansvar för den kliniska utbildningen. Kliniska seminarier kring både färdighetsfrågor och värderingar ordnas. Disputerade lärare finns knutna till alla inriktningar som examinatorer, i utvecklingen av utbildningen och i viss mån i undervisningen. Övriga lärare har minst magisterkompetens och det finns utrymme inom tjänsten för att upprätthålla kompetensen. För de kliniska adjunkter som saknar magisterkompetens finns en kompetensutvecklingsplan. En klinisk lärarorganisation håller på att byggas upp

inom Örebro läns landsting med planerade anställningar av lektorer under hösten 2003. Bedömggruppen anser att universitetet åtgärdat problemen på ett tillfredsställande sätt.

Bedömning

Sammantaget anser bedömggruppen att specialistutbildningarna vid de åtta lärosätena har utvecklats på ett bra sätt under de två år som gått och det finns en medvetenhet om vad som återstår att förbättra och hur det skall göras.